

NIE KAŻ MU LICZYĆ · MATURA USTNA Z POLSKIEGO

Pytania jawne bez stresu

3 pytania CKE na maturę 2027 i 2028.
Do każdego karta-ściągą i wypowiedź wzorcowa.

Tango

- Teza i mapa wypowiedzi z czasem mówienia
- 3 konteksty do wyboru i jak je powiązać
- Sceny-klucze, żeby uniknąć błędu kardynalnego
- Wypowiedź wzorcowa na ok. 4 minuty
- Pytania komisji, także o refleksję własną
- Okienka powtórek i zwroty na egzamin

Bunt przeciwko porządkowi społecznemu.

POWTÓRKI

- ☐ 1. dzień
☐ 3. dzień
☐ 7. dzień
☐ przed maturą

Bunt przeciwko porządkowi społecznemu. Omów zagadnienie na podstawie Tanga Sławomira Mrożka. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

TEZA: POWIEDZ JĄ W PIERWSZEJ MINUCIE

W „Tangu” bunt przeciwko porządkowi społecznemu zostaje odwrócony. Rodzice Artura w młodości zburzyli wszystkie normy, więc syn buntuje się przeciw ich chaosowi i chce przywrócić zasady. Mrożek pokazuje, że bunt dla samego buntu prowadzi do pustki, a w pustce władzę przejmuje siła i prymitywizm.

MAPA WYPOWIEDZI

ŁĄCZNIE OK. 3:22 MIN

Wstęp 0:00–0:43	Zwykle młodzi buntują się przeciw tradycji. U Mrożka to rodzice są buntownikami, a syn chce porządku.
Argument 1 0:43–1:26	Stomil, artysta-eksperymentator, i Eleonora w młodości walczyli o wolność obyczajów i sztuki. Teraz w domu panuje bałagan, babka gra w karty z Edek, a matka ma z nim romans. Bunt rodziców stał się nowym, pustym porządkiem.
Argument 2 1:26–2:14	Artur buntuje się przeciw temu chaosowi: zmusza rodzinę do porządku, ubiera ich w stroje z dawnych czasów i chce wziąć tradycyjny ślub z Alą. Gdy forma okazuje się pusta, ogłasza ideę władzy i śmierci. Przegrywa: Edek zabija go i przejmuje rządy.
Kontekst 2:14–2:50	„Ferdynand” Gombrowicza: bunt Józia przeciw formie narzucanej przez szkołę i dorosłych. U Gombrowicza też nie da się uciec od formy całkowicie.
Zakończenie 2:50–3:22	Mrożek pokazuje paradoks: bunt, który niszczy wszystkie normy, nie daje wolności, tylko otwiera drogę chamowi.

SŁOWA-KLUCZE DO NOTATKI

bunt rodziców (awangarda) bunt syna (konserwatywny)
chaos forma ślub z Alą idea władzy Edek
groteska

UWAGA, PUŁAPKA

To nie Artur jest buntownikiem-anarchistą, tylko jego rodzice. Artur buntuje się w imię porządku. Artura zabija Edek, a nie Stomil.

KONTEKSTY DO WYBORU (WYBIERZ JEDEN)

LITERACKI „Ferdynand” – Witold Gombrowicz
Bunt przeciw formie i niemożność życia poza nią: „gęba”, „pupa”.

HISTORYCZNY Rewolucja obyczajowa lat 60. i awangarda w sztuce
Odrzucenie tradycyjnych norm w obyczaju i sztuce, z którym rozlicza się Mrożek.

LITERACKI „Przedwiośnie” – Stefan Żeromski
Bunt młodego Cezarego i rewolucja w Baku: bunt, który niszczy, zamiast budować.

PYTANIA KOMISJI: PRZEĆWICZ ODPOWIEDŹ NA GŁOS

- Czy bunt Artura był słuszny?**
W celu tak, bo świat bez norm jest chaosem. W metodzie nie, bo próbuje narzucić porządek siłą i kończy na idei władzy.
- Dlaczego wygrywa Edek?**
Bo w świecie bez wartości liczy się tylko siła, a Edek nie ma skrupułów.
- Przeciw czemu buntuje się dziś twoje pokolenie?**
Refleksja własna: wobec czego warto się buntować i jak robić to mądrze.

PYTANIE 70 · WYPOWIEDŹ WZORCOWA

Bunt przeciwko porządkowi społecznemu.

354 słów
ok. 3:22 min mówienia

Przeczytaj na głos z zegarkiem, potem opowiedz to samo **własnymi słowami**. Nie ucz się na pamięć: zapamiętaj kolejność części i jedno zdanie z każdej.

Wstęp

76 słów

Tematem mojej wypowiedzi jest bunt przeciwko porządkowi społecznemu. Omówię go na podstawie „Tanga” Sławomira Mrożka. Uważam, że w tym dramacie bunt zostaje odwrócony. Rodzice Artura w młodości zburzyli wszystkie normy, więc syn buntuje się przeciw ich chaosowi i chce przywrócić zasady. Mrozek pokazuje, że bunt dla samego buntu prowadzi do pustki, a w pustce władzę przejmuje siła i prymitywizm. Zwykle młodzi buntują się przeciw tradycji, a u Mrożka to rodzice są buntownikami, a syn chce porządku.

Argument 1

75 słów

Ojciec Artura, Stomil, jest artystą eksperymentatorem, a matka, Eleonora, kobietą wyzwoloną. W młodości walczyli o wolność obyczajów i sztuki, odrzucili konwenanse, religię i rodzinne reguły. Ich zwycięstwo widać w domu: panuje bałagan, w pokoju stoi katafalk i wózek dziecięcy, babka Eugenia gra w karty z prostackim Edkiem, a matka ma z nim romans. Stomil zajmuje się eksperymentami teatralnymi. Bunt rodziców stał się nowym, pustym porządkiem, w którym wszystko wolno, a więc nic nie ma znaczenia.

Argument 2

84 słów

Artur buntuje się przeciw temu światu. Chce przywrócić normy: ubiera rodzinę w stroje z dawnych czasów, zmusza ojca do włożenia surduta i planuje tradycyjny ślub z Alą. Próbuje nawet namówić ojca, by zabił kochankę matki w imię honoru, ale Stomil odmawia. Ślub okazuje się pustym rytuałem, więc Artur ogłasza nową ideę: władzę i śmierć. Wtedy dowiaduje się, że Ala zdradziła go z Edkiem. Załamany, przegrywa. Edek zabija go ciosem w kark i ogłasza, że teraz on rządzi. Na końcu tańczy tango z wujem Eugeniuszem.

Kontekst

64 słów

Kontekstem jest „Ferdydurke” Witolda Gombrowicza. Józio buntuje się przeciw formie, którą narzucają mu szkoła, dorośli i rówieśnicy, ale okazuje się, że od formy nie da się uciec całkowicie: ucieka z jednej i od razu wpada w drugą. Mrozek podejmuje podobny problem z drugiej strony. Pokazuje, że gdy wszystkie formy zostaną zburzone, nie powstaje wolność, tylko próżnia, w której wygrywa ten, kto jest najbardziej prymitywny.

Zakończenie

55 słów

Podsumowując: w „Tangu” bunt przeciwko porządkowi społecznemu kończy się paradoksem. Rodzice zburzyli normy i nie dali synowi niczego w zamian. Syn chce je odbudować, ale robi to siłą, i również przegrywa. Wygrywa Edek. Moim zdaniem Mrozek nie mówi, że bunt jest zły. Pokazuje jednak, że bunt bez wartości, które chce się zbudować, otwiera drogę chamstwu.

MOJA WERSJA: HASŁA, WŁASNY PRZYKŁAD, INNY KONTEKST
